

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL ISTORIE-ARHEOLOGIE-MUZEOLOGIE
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	MASTER
1.6. Programul de studii	IDENTITĂȚI REGIONALE ÎN EUROPA CENTRAL-RĂSĂRITEANĂ. MASTERAT ÎN ISTORIE
1.7. Programul de studiu/Calificare/Grupă de bază ESCO	2633 - Filozofi, istorici și specialiști în științe politice; 2422 - Specialiști în domeniul politicilor administrative / Acces în ciclul de doctorat (Istorie)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Identitate regională - identitate națională în Transilvania iluministă			2.2. Cod disciplină		MIR 1102				
2.3. Titularul activității de curs				Conf.univ.dr. LAURA STANCIU							
2.4. Titularul activității de seminar											
2.5. Anul de studiu		I	2.6. Semestrul		I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)		E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)		O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	0
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					88
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					62
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități (cercuri studentesti, participarea la conferinte studentesti)					

3.7 Total ore studiu individual	122
3.8 Total ore din planul de învățământ	28
3.9 Total ore pe semestru	150
3.10 Numărul de credite	6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Introducere in istoria modernă a României. Cultură si civilizație în societatea românească în epoca modernă.
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Amfiteatru dotat cu videoproiector și ecran de proiecție
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sala de curs dotată cu videoproiector și ecran de proiecție

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C9. Conceptualizare teoretică și sinteză interdisciplinară. Formulează concepte teoretice și modele interpretative pentru înțelegerea identităților și a proceselor istorice complexe. C10. Respectarea eticii și integrității academice. Aplică standarde etice stricte în toate etapele cercetării: alegerea temei, utilizarea surselor, publicare și diseminare.
Competențe/rezultate ale învățării specifice domeniului și ramurii de știință– prevăzute în standardele ARACIS în vigoare	
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	1. Cunoașterea aprofundată a unor repere fundamentale privind evoluția și dinamica culturii iluministe și romantice central europene și, în cadrul acesteia, a dezvoltărilor teoretice, metodologice și practice proprii identităților regionale și naționale în epoca modernă; utilizarea adecvată a limbajului specific în comunicarea cu medii profesionale diferite; 2. Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi, în contexte mai largi asociate domeniului.
7.2 Obiectivele specifice	1. Elaborarea de proiecte profesionale și/sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode cantitative și calitative; 2. Executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională. Asimilarea modelului iluminist și preromantic german în dinamica dezvoltării culturale la românii transilvăneni în secolele XVIII și XIX.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: tematica și bibliografia disciplinei C1. Istoriografia iluminismului central-european. 1.1. Prezentarea conținutului și obiectivelor cursului. 1.2. Bibliografia cursului.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
2. Transilvania de la Vechiul la Noul Regim C2. Cadrul politic și social european care favorizează dezvoltarea noilor curente de idei, a unei culturi și a unei mentalități diferite de cele medievale. 2.1. Structuri socio-politice, dinamica demografică europeană și transilvăneană.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
3. Iluminism – Aufklärung în Transilvania C3. Caracteristicile generale ale iluminismului european. 3.1. Noul mod de gândire. Schimbarea atitudinii față de religie. 3.2. Metamorfoza valorilor morale și transformarea sentimentelor. 3.3. Criticismul, raționalismul și cosmopolitismul. O altă cultură.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
4. Identitățile regionale și iluminismul în Transilvania. C4 Manifestarea identității regionale la sașii ardeleni 4.1 Aspecte confesionale; 4.2 Aspecte culturale și de civilizație. 4.3. Centrele « iradiante » pentru iluminismul sașilor ardeleni:	Prelegere Problematizare Fixarea cunoștințelor (interpretare de text)	2
5. Identitățile regionale și iluminismul în Transilvania. C5 Manifestarea identității regionale la maghiarii ardeleni 5.1. Aspecte confesionale; 5.2 Aspecte culturale și de civilizație. 5.3. Centrele « iradiante » pentru iluminismul maghiarilor ardeleni	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access	2

	digital.	
6. Centrele « iradiante » pentru iluminismul românesc: Trnava, Roma, Viena, Budapesta și Goettingen. C6. Iluminism și Reformă Catolică la Trnava, Roma, Viena, Goettingen. 6.1. Centrele formative ale elitei românești: Colegiul Urban De Propaganda Fide, Colegiul Sancta Barbara, Universitatea veneză și Universitatea din Goettingen. 6.2. Profesori – Cărți – Manuale. 6.3. Istorie și Lingvistică: disciplinele „noului val”.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
7. Iluminism românesc și iluminism european. Transferul de idei. Transformarea religiei C7. Semnificațiile culturale ale Unirii religioase a românilor cu Biserica Romei. 7.1. Spațiul extracarpatic și filierele sale de comunicare. 7.2. Între catolicism și ortodoxie, între Europa centrală, Rusia, Balcani și Orient. 7.3. Preluări, traduceri și adaptări.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
8. Iluminismul românesc din Transilvania. C8. Interferențele cu iluminismul maghiar și cu cel german. 8.1. Școlile din Transilvania și formarea elitelor ardeleni (Alba Iulia, Blaj, Bistrița, Cluj, Tg. Mureș, Sibiu etc.). 8.2. Iluminismul ardelean și componenta sa istorico-lingvistică. 8.3. Specificități și trăsături comune cu iluminismul extracarpatic.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
9. Iluminism-conștiință națională și mișcare națională. C9. Iluminismul românesc între cosmopolitismul occidental și naționalismul central și est european. 9.1. Construcțiile teoretice ale elitelor: polemică istorică și discurs politic. 9.2. Petiționarismul și obiectivele sale. Rezultatele luptei naționale.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
10. Iluminism, stat și reformism. C10. Politica reformismului habsburgic: cauze - conținut. 10.1. Reformismul moderat statal din Transilvania și obiectivele sale centralizatoare și uniformizatoare.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
11. Iluminismul și impactul său asupra dinamicii sociale. C11. Cristalizarea structurilor sociale specifice epocii moderne. 11.1. Sistematizarea rurală și urbană, politica de sănătate. 11.2. Avântul economic și comercial, fluidizarea comunicației.	Prelegere Problematizare Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
12. Identități confesionale în Imperiul Habsburgic. Românii ardeleni în secolul al XVIII-lea. C12. Dinamica identității confesionale la români. 12.1. Discurs confesional și conflict interconfesional. 12.2. Purtătorii conștiinței identității confesionale.	Prelegere Problematizare Fixarea cunoștințelor (interpretare de text) Notițe de curs în format digital Bibliografie cu access digital.	2
13. De la iluminism la romantism. C13. De la Aufklärung la Vormärz. Noul transfer de la rațiune la sentiment.	Prelegere Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, recapitulare)	2

14. Concluziile cursului. C14. Discutarea potențialelor teme de cercetare desprinse din problematica cursului.	Problematizare Fixarea cunoștințelor (conversație, recapitulare)	2
---	--	---

Bibliografie (minimală și obligatorie)

1. Bădiliță, Cristian, Stanciu, Laura, *Geniul greco-catolic românesc*, București, Vremea, 2020.
2. Andea, Avram, *Iluminism și modernizare în societatea românească*, Cluj-Napoca, 1996.
3. Bernath, Mathias, *Habsburgii și începuturile formării națiunii române*, Cluj-Napoca, 1994.
4. Blaga, Lucian, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, București, 1966.
5. Bocșan, Nicolae, *Ideea de națiune la românii din Transilvania*, Cluj-Napoca, 1998.
6. *Călătoria împăratului Iosif al II-lea în Transilvania la 1773* (ed. Ileana Bozac, Teodor Pavel), vol. I, Cluj Napoca, Institutul Cultural Român, 2006.
7. Câmpeanu, Remus, *Elitele românești din Transilvania veacului al XVIII-lea*, Cluj-Napoca, 2000.
8. Chindriș, Ioan, *Cultură și societate în contextul Școlii Ardelene*, Cluj-Napoca, 2001.
9. Constantinescu, Romanița (coord.), *Identitate de frontieră în Europa lărgită*, Iași, Polirom, 2008.
10. Ghișa, Ciprian, *Biserica Greco-Catolică din Transilvania (1700-1850). Elaborarea discursului identitar*, Cluj - Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006.
11. Gorun, Gheorghe, "The instauration of Austrian domination in Transylvania. A case of European Integration", in (Ed. by Laura Stanciu and Cosmin Popa-Gorjanu), *Transylvania in the Eighteenth Century. Aspects of Regional Identity*, Cluj-Napoca, Mega Publishing House, 2013, p. 11-27.
12. Gudur Kund Botond, *Istoricul Bod Péter (1712–1769)*, Cluj-Napoca. Mega, 2008.
13. Gyémánt, Ladislau, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania 1790-1848*, București, 1986.
14. Hitchins, Keith, *The Identity of Romania*. Bucharest: The Encyclopaedic House, 2009.
15. Lukacs, Olga, Magyari, András, "Biserică și Stat la maghiari", în *Istoria Transilvaniei. De la 1711 la 1918* (ed. Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, András Magyari), vol. 3., Cluj-Napoca: Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2008.
16. Mitu, Sorin, *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, București, 1997.
17. Roy Porter, Mikulas Teich, *The Enlightenment in National Context*, Cambridge University Press, 2000.
18. Neumann, Victor, *Transylvanian Enlightenment European influences and local intellectual ambitions*, in *Transylvania in the Eighteenth Century. Aspects of Regional Identity*, Cluj-Napoca, Mega Publishing House, 2013, p. 38-52.
19. Prodan, David, *Supplex Libellus Valachorum*, București, 1998.
20. Schaser Angelika, *Reforme iosefine în Transilvania și urmările lor în viața*, Sibiu: Ed. Hora, 2000.
21. Stanciu, Laura, *Biografia unei atitudini: Petru Maior (1760-1821)*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2003.
22. Stanciu, Laura, Popa-Gorjanu, Cosmin, *Transylvania in the Eighteenth Century. Aspects of Regional Identity*, Cluj-Napoca, Mega Publishing House, 2013.
23. Szegedi, Edit, *Tradiție și inovație în istoriografi a săsească între baroc și iluminism*, Cluj-Napoca. Casa Cărții de Știință, 2004.
24. Teodor, Pompiliu, *Sub semnul luminilor: Samuil Micu*, Cluj-Napoca, 2000.
25. *Transilvania și sașii ardeleni în istoriografie*, Sibiu-Heidelberg, Hora și Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde, 2001.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei a fost evaluat de către Comisia de monitorizare și evaluare a programului de studiu, în componența căreia intră și câte un reprezentant al absolvenților și câte un reprezentant al angajatorilor.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1.1. Claritatea exprimării în comunicarea orală 1.2. Abordarea interpretativă a problematicii 1.3. Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului istoric în context european	Orală, conversația, expunerea liberă	55%
	1.4. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite	Referat de semestru, eseu interpretativ	45%

	1.5. Formularea unui punct de vedere personal asupra fenomenului istoric, pornind de la pozițiile exprimate în istoriografia de specialitate 1.6. Prezență 85%.		
10.6 Standard minim de performanță: Cunoașterea principalelor repere, precum și abordări fundamentale privitoare la iluminismul și postiluminismul din Transilvania.			
Demonstrarea competențelor prin: Capacitatea de a integra istoria iluminismului din Transilvania în contextul iluminismului european și universal.			

Data completării
01.10.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
01.10.2025

Semnătura directorului de departament
Prof univ dr. Dumitran Daniel